

Spis treści

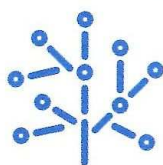
Wstęp	9
-------------	---

Rozdział I

Diagnoza problemu przestępczości w Polsce, źródła wiedzy o zjawisku, definicja i teorie oraz wybrane pojęcia	15
Podstawowe pojęcia	16
Przyczyny przestępczości – teorie wyjaśniające zjawisko	16
Czynniki przestępczości	17
Teorie i koncepcje	17
Konsekwencje przestępczości	22
Wiktymologia, problem ofiar	23
Podstawowe pojęcia wiktymologii	23
Dynamika procesu wiktyimizacji	25
Polityka karna – podstawowe pojęcia z zakresu prawa karnego i karnego wykonawczego	26
Rodzaje kar	26
Kara pozbawiania wolności	28
Kara ograniczenia wolności	28
Kategorie sprawców przestępstw	30
Problem przestępczości w Polsce – statystyka przestępstw i kar	31
Monitoring zjawiska przestępczości – zadania instytucji	31
Podstawowe wskaźniki dotyczące przestępczości	31
Podstawowe wskaźniki dotyczące osadzonych	35
Problem przestępczości w Polsce na tle wybranych państw	39

Rozdział II

Charakterystyka społeczno-demograficzna osób pozbawionych wolności przebywających w zakładach karnych i aresztach śledczych.	41
Osobowość przestępcy – typowa sylwetka osobowości kryminalnej	41
Portret społeczno-demograficzny skazanego w statystyce penitencjarnej	44
Struktura osadzonych według statusu prawnego	44
Skazani i ukarani według grup klasyfikacyjnych	45
Struktura skazanych według powrotności do zakładu karnego	45
Struktura osób pozbawionych wolności ze względu na wiek	46
Stan zdrowia osób pozbawionych wolności według liczby udzielonych im porad lekarskich	48
Profil psychospołeczny „typowego więźnia” a potrzeby, zasoby i zagrożenia	51
Profil psychospołeczny	51
Potrzeby skazanych	52
Zasoby skazanych	54
Zagrożenia	56

Rozdział III

Instytucje powołane do świadczenia pomocy i ich kompetencje	61
Wykaz instytucji i zakres ich działań na rzecz skazanych, osób opuszczających zakłady karne i ich rodzin	61
System penitencjarny	61
Typy jednostek organizacyjnych w systemie penitencjarnym	63
Służba Więzienna, jej zadania i funkcje wobec skazanych w zakresie przygotowania do readaptacji społecznej	67
Zakres i sposób rozwiązywania problemów osób pozbawionych wolności, zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych.....	70
Kompetencje instytucji ze względu na potrzeby osób pozbawionych wolności, zwalnianych z zakładów karnych i ich rodzin	71
Kompetencje służby więziennej i instytucji zewnętrznych wobec skazanych i zwalnianych	71
Kompetencje służby więziennej i instytucji zewnętrznych wobec rodzin osób pozbawionych wolności i zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych	75
Zawodowy kurator sądowy jako instytucja uczestnicząca w procesie przygotowania do readaptacji społecznej po zwolnieniu.....	78
Rola systemu pomocy społecznej w readaptacji skazanych i pomocy rodzinom.....	80
Rola organizacji pozarządowych w pomocy skazanym i ich rodzinom	82
Pomoc postpenitencjarna w obowiązującym systemie polityki społecznej państwa.....	84
Zapobieganie przestępczości.....	86

Rozdział IV

Dostępny zakres usług i świadczeń – prawne uwarunkowania udzielania pomocy skazanym, opuszczającym zakłady karne oraz ich rodzinom	89
Oddziaływania penitencjarne w trakcie wykonywania kary i jej indywidualizacja.....	90
Środki oddziaływania resocjalizacyjnego w ramach systemu programowanego	90
Nauczanie	91
Zatrudnienie.....	92
Praca nieodpłatna skazanych na rzecz społeczeństwa jako element sprawiedliwości naprawczej	93
Pomoc w systemie terapeutycznym	94
Formy pomocy skazanym opuszczającym zakłady karne	97
Świadczenia przysługujące w chwili opuszczania zakładu karnego.....	97
Świadczenia finansowane z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym przestępstwem oraz Pomocy Postpenitencjarnej.....	100
Zasady udzielania świadczeń	104
Przykłady dotychczasowego wykorzystania środków funduszu	105

Wybrany zakres usług oferowany osobom opuszczającym zakłady karne przez inne instytucje	107
---	-----

Rozdział V

Wskazania do działań – przykłady rozwiązań innowacyjnych i wartych upowszechnienia	115
Przykłady oddziaływań wobec sprawców przemocy w rodzinie.....	116
Przykłady programów resocjalizacyjnych realizowanych na terenie domów pomocy społecznej według założeń programu „Bona”	117
Założenia i realizacja Programu „Bona”.....	117
Program „Duet”	118
Inne programy.....	118
Przykłady programów resocjalizacyjnych realizowanych na rzecz integracji pensjonariuszy domów pomocy społecznej ze społeczeństwem na przykładzie programu „Cztery pory roku”	119
Służba Więzienna jako prekursor akcji krajowych.....	120
Resocjalizacja na rzecz ekologii	121
Społeczeństwo na rzecz więźniów	122
Przykład współpracy Aresztu Śledczego w Dzierżoniowie z organizacjami pozarządowymi	123
Przykładowe działania organizacji pozarządowych na rzecz osób opuszczających zakłady karne.....	124
Działalność sądów na rzecz przeciwdziałania przestępczości.....	125
Kara wykonywana poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego.....	127

Rozdział VI

Wyzwania dla systemu pomocy społecznej wobec osób opuszczających zakłady karne i ich rodzin	131
Bibliografia	135
Wybrane przepisy prawne regulujące postępowanie wobec osób pozbawionych wolności	137
Przydatne strony www	140
Załączniki	141

